

ЦРЖСВХ. №397/17.12.2013г.

РЕЦЕНЗИЯ

**От доц. Красимир Лазаров Петков, доктор
Ръководител катедра „Тежка атлетика, бокс, фехтовка и спорт за
всички” на НСА „Васил Левски“**

Относно: дисертационен труд на гл. ас. д-р. ЕВЕЛИНА ЕМИЛОВА МИЛОШОВА, катедра „Спортна медицина“, НСА – София, на тема: „МОРФОФУНКЦИОНАЛНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА СЪСТЕЗАТЕЛИ ПО ФЕХТОВКА” за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР” по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ)”, професионално направление 7.4. „Обществено здраве“.

Гл. ас. д-р Евелина Емилова Милошова е роден на 21.04.1965 г. в София. Завършва висше образование медицина в МА – София, през 1990 г.. За периода 1990–1994 г. е лекар ординатор в Пета многопрофилна болница за активно лечение, София. От 1994 г. до настоящия момент е главен асистент в НСА „Васил Левски“ в катедра „Спортна медицина“. От 1995 до 1999 г. е член на Националната комисия за допинг контрол, а от 2010 г. е лекар на БФ Фехтовка. Член на Научното дружество по спортна медицина и кинезитерапия.

Дисертационният труд е посветен на актуален за спортната наука и в частност на спортната фехтовка проблем: определяне на морфофункционалните характеристики на състезателите по фехтовка. Чрез определяне на антропометричните характеристики, състава на телесната маса, соматотипа, морфологичната асиметрия на крайниците и физическата дееспособност е възможно да се подобрят значително начините за подготовка на състезателите по фехтовка в различните оръжия при мъжете и жените.

Трудът на гл. ас. д-р Милошова апробира един от най-авангардните методи за определяне на морфофункционалните характеристики на състезателите по фехтовка у нас.

Дисертационният труд е изложен на 218 машинописни страници, структурирани стандартно в 4 глави, литературен обзор, цел, задачи, организация и методика на изследването, резултати и анализ, изводи и препоръки, библиография и приложения. Трудът е илюстриран със 79 фигури и 65 таблици. Библиографията включва 237 заглавия, от които 36 на кирилица, а останалите 201 на латиница.

I глава. В литературния обзор са включени за разглеждане антропометрични характеристики, състав на телесна маса, соматотип, морфологична асиметрия на крайниците, физическа дееспособност и травматизъм. Той изяснява постановката на проблема по данни от научно-методичната литература и е в обем от 40 страници.

II глава. Цел, задачи, методи, етапи и организация на изследването – 12 страници.

III глава. Резултати и анализ на резултатите в обем 135 страници.

IV глава. Изводи, препоръки и библиография – 20 страници и 8 страници приложения. Общо – 28 страници.

По обем и структура дисертацията отговаря напълно на изискванията на подобен вид научни разработки.

Проблемът за определяне на физическите качества и физическата дееспособност на фехтовачите представлява интерес за спортните педагози, защото дава възможност за изясняване на морфологичните и двигателните особености на състезателите по фехтовка. Въпрос, който не е бил обект на научни изследвания у нас. Трябва да отбележим, че редица аспекти на този проблем чакат своето научно обяснение. В този ред на разсъждения е необходимо да подчертаем актуалността на избраната тема

на дисертационния труд. Нещо повече, тук става въпрос за проучване на антропометрични характеристики, състав на телесна маса, соматотип, морфологична асиметрия на крайниците, физическа дееспособност и травматизъм. Тази цел се реализира чрез решаването на основните задачи.

Обобщеният анализ и оценката на дисертационния труд създават обективно впечатление за задълбочено познаване на изучавания проблем и неговото многостранно и комплексно разглеждане с определен принос за повишаване на ефективността на тренировъчните и състезателните натоварвания. Ето защо бихме могли да дадем положителна оценка на дисертационния труд.

Кои са обаче конкретните обективните основания за тази обща оценка:

1. Литературният обзор е задълбочен и адекватен с темата на дисертацията. Проучените и цитирани 237 литературни източника са гаранция за компетентността на автора. Цитираните автори на български език са 36, а на латиница 201. Изнесените дотук данни дават добра представа за високото ниво на овладяване на понятийния апарат и структурата на формирането на морфофункционалните характеристики на състезателите по фехтовка.

2. Представеният задълбочен и информативен обзор за значението, мястото и ролята на антропометричните характеристики, състава на телесната маса, соматотипа, морфологичната асиметрия на крайниците, физическата дееспособност и травматизма внася допълнителна достоверност на представеното по-горе, което дава представа за правилната употреба на предложените дефиниции в изследваната проблематика.

3. Дефинирането на основната цел – да се направи комплексна характеристика и да се проучат крайните резултати от морфологичните и

функционалните особености на състезателите по фехтовка и да се проучи спецификата на травматизма в този спорт, е представено ясно и форматирано правилно. Поставените основни задачи в дисертационния труд са структурирани правилно, а 6-те задачи за постигането им са адекватно формулирани.

4. Предметът и обектът на изследването са групи параметри, характеризиращи морфологичния статус, физическата дееспособност и травматизма при състезатели по фехтовка, които са дефинирани правилно.

5. Методиката на изследването отговаря на поставените задачи и включва многостранен анализ, което е съществен елемент от методологичен характер. По същество събирането и оценката на научната фактология отговарят на изискванията за информативност и валидност при научни разработки от този вид. Този факт дава вярна и обективна база за извеждане на закономерности и формулиране на изводи и препоръки.

6. Резултатите и анализът от трета глава формират цялостния облик на дисертационния труд. Последователно разгледаните въпроси логично корелират с описаните задачи на дисертацията. Тази глава се характеризира с последователно развити и анализирани изследвания, свързани с различни въпроси и анкети.

Целият раздел е богато илюстриран с таблици и фигури. Трябва да се подчертае, че получените от изследванията резултати са подходящо обобщени и обработени с адекватен за темата инструментариум.

Дисертационният труд завършва с 6 извода, които са ясно формулирани, обвързани са с поставените задачи, обективно отразяват резултатите от проучването и имат както теоретична, така и практическа стойност. Представени са 3 заглавия във връзка с дисертационния труд,

публикации в авторитетно национално списание – 2 бр., и сборник доклади от конгрес. Във всички тях д-р Милошова е първи автор.

В представения за рецензиране дисертационен труд на д-р Евелина Милошова могат да се отделят следните по-съществени приноси:

1. Извършва се комплексно и задълбочено проучване на морфологичните и функционалните особености на състезателите по фехтовка и специфичните особености на травматизма в този спорт.
2. Детайлно се анализират антропометричните показатели, съставът на телесната маса, соматотипът, морфологичната асиметрия на крайниците, физическата дееспособност и травматизмът във фехтовалния спорт.
3. Въведен е собствен протокол за комплексна оценка на резултатите след извършените изследвания.
4. Въз основа на теоретичните разработки и практическите проучвания на автора се въвежда в практиката у нас комплексно изследване на соматотопа на състезателите по фехтовка.

Библиографията е почти изцяло съсредоточена върху чуждоезичните заглавия. Признавайки иновационните елементи в дисертационния труд, смятам, че авторът правилно е ползвал, макар и немногобройните национални публикации и доклади, свързани с проблема. Без да претендират за всеобхватност, те свидетелстват за развитието на подобни изследвания в областта на спорта.

В последния раздел са разгледани изводите и препоръките, които са логичен завършек на дисертационния труд, който е представен по един интересен и иновативен начин. Основните изводи произтичат от решаването на поставените задачи и окончателно дефинират научните и научно-приложните приноси.

Критичните бележки са от техническо естество и не се отразяват на научно-практическите качества на дисертационния труд.

Дисертационният труд е написан в добър стил, на правилен български език, което е положителна оценка за стойността на изследването.

По дисертационния труд са публикувани три научни статии:

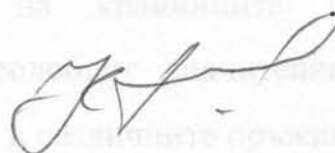
1. Miloshova E. (2012) Limbasymmetry of Bulgarian male and female fencers. VIth international Scientific Congress „Sport, Stress, Adaptation“, Sofia.
2. Милошова, Е. (2012) Соматотип на състезателите по фехтовка. Спорт и наука, изв. бр. № 4: 9–16.
3. Милошова, Е. (2013) Състав на телесната маса на състезатели по фехтовка. Спорт и наука, изв. бр. № 1: 104–111.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ. Представеният ми за рецензия дисертационен труд е напълно завършена научноизследователска разработка. Той разглежда актуална тема, структуриран е правилно и пропорционално, съдържа редица иновативни елементи, включва достатъчен контингент, обективно и коректно представя резултатите и завършва с полезни за съвременната спортна фехтовка теоретични и практически изводи.

Въз основа на гореизложеното с убеденост предлагам на членовете на почитаемото научно жури да присъди на гл. ас. д-р Евелина Емилова Милошова образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ)“, професионално направление 7.4. „Обществено здраве“.

София

РЕЦЕНЗЕНТ:

/доц. Красимир Петков, доктор/